Ulkoministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2022-00204

POL-30 Wong Hämäläinen Anna-Mari(UM), Ståhle Anni(UM)

22.02.2022

Asia
Ulkoasiainneuvosto 21.2.2022

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 21.02.2022

Ulkoasiainneuvoston aiheina olivat Euroopan turvallisuustilanne ml. keskustelu Ukrainan ulkoministeri Kuleban kanssa, Bosnia-Hertsegovina sekä ajankohtaisina aiheina Mali ja Iran. Kokouksen yhteydessä järjestettiin EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston (GCC) yhteisneuvosto, josta raportoidaan erikseen. Asialistalle suunniteltu kyberharjoitus siirtynee aikataulusyistä seuraavaan ulkoasiainneuvostoon.

Epävirallisessa aamiaistapaamisessa Ukrainan ulkoministeri Kuleban kanssa korostettiin diplomaattisia ratkaisuja konfliktin selvittämisessä. Kuultiin Ukrainan toiveista EU:n tukea koskien. Kuultiin neuvoston hyväksyneen 1,2 miljardin EUR makrotaloustukipaketin sekä sotilaskoulutussektorin tuen Ukrainalle. Jäsenmaat antoivat yksimielisen tukensa Ukrainan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle korostaen Euroopan turvallisuusjärjestyksen perusperiaatteiden merkitystä. Myös Ukrainan osoittama pidättäytyneisyys provokaatioiden edessä sai kiitosta.

Keskustelu Euroopan turvallisuustilanteesta pureutui erityisesti Valko-Venäjän tilanteeseen, ml. pakotteet, ja ulkoministeri Kuleban kanssa käydyn keskustelun jatkopohdintaan. Jäsenvaltiot jakoivat huolen Valko-Venäjän tilanteen kehityksestä. Ukrainan osalta keskusteltiin EU-tuesta Ukrainalle, pakotteiden asettamisen kynnyksestä ja EU-edustustojen läsnäolosta Kiovassa. EU tukee diplomaattisia ponnisteluja ratkaisun löytämiseksi kriisiin sekä tukee Ukrainaa mm. taloudellisesti sekä kyberuhkiin ja disinformaatioon vastaamisessa. Mahdollisuutta ulkoasiainneuvoston kokoontumiselle Ukrainassa tarkastellaan.

EU:n johtajuutta globaalissa ilmastodiplomatiassa ja EU:n oman ambitiotason säilyttämistä korkealla korostettiin. Ilmastokysymykset tulee huomioida kaikessa EU:n politiikkatyössä, sekä huomioida aiheen geopoliittiset vaikutukset. Jäsenmaiden imastodiplomatiaprioriteetteina mainittiin mm. energiakysymykset, kumppanuuksien kehittäminen, ambitiotason nostaminen, yksityissektorin osallistaminen, ilmaston ja turvallisuuden yhteyden huomioiminen ja ilmastodiplomatiatyön konkretisoiminen ja seuranta.

Kuultiin EU:n tavoitteista sekä tilannekatsaus Bosnia-Hertsegovinasta. Kriisi tulee ratkaista ensisijaisesti poliittisesti; rajoittavat toimet ovat viimeinen

vaihtoehto. Maan johtajien tulee kantaa vastuunsa, ja EU:n tulee toimia yhtenäisesti. USA-yhteistyö on keskeistä. Kaikkien kansalaisten oikeudet tulee taata. Tulee aloittaa vaali- ja perustuslakiuudistuksista, ja ratkaisun tulee perustua kolmen pääkansanryhmän olemassaololle.

1. Epävirallinen aamiainen Ukrainan ulkoministeri Kuleban kanssa

Keskustelussa annettiin yksimielinen tuki Ukrainan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle korostaen Euroopan turvallisuusjärjestyksen perusperiaatteiden merkitystä. Kyse ei ole vain uhkasta Ukrainaa, vaan koko Euroopan turvallisuusjärjestelmää kohtaan. Todettiin nykyisellä jännittyneellä tilanteella olevan pitkäaikaisia vaikutuksia Euroopan talouteen ja turvallisuusarkkitehtuuriin. Kaikilla suvereeneilla valtioilla tulee olla oikeus päättää omista turvallisuuspoliittisistaratkaisuistaan. Todettiin, että että kyseessä ei ole Ukrainan kriisi vaan kriisi, jonka Venäjä on luonut. Ukraina ei ole Venäjälle sotilaallinen vaan poliittinen uhka. Ukrainan demokratiakehityksen ja taloudellisen hyvinvoinnin eteneminen loisi Venäjän omalle järjestelmälle uhkan. EU jatkaa Ukrainan tukemista ml. resilienssin kasvattaminen ja maan uudistusten edistäminen.

Ukrainan osoittama pidättäytyneisyys provokaatioiden edessä sai laajasti kiitosta. EU:n yhtenäisyyttä ja yhtenäisiä viestejä yhdessä saman mielisten kumppanien kanssa korostettiin laajasti. EU-koordinaatiota Ukrainassa olevien diplomaattiedustustojen toimintaan liittyen pidettiin tärkeänä. Kuultiin usean jäsenmaan edustuston Kiovassa jatkavan toimintaansa. Diplomatian, vuoropuhelun ja liennyttämisen merkitystä korostettiin. Erityisesti Ranskan ja Saksan diplomaattiset toimet Normandia-formaatissa saivat kiitosta. Myös Etyjin roolia Ukrainassa korostettiin, ml. Etyjin erityistarkkailumissio SMM sekä Etyjin, Ukrainan ja Venäjän sekä separatistien edustajien muodostama kolmikantaryhmä. SMM:n rooli tietojen keräämisessä kentältä on korvaamaton, minkä vuoksi sen toiminnan jatkuminen on tärkeää. **Suomi** näki Etyjin olevan paras foorumi keskusteluille Euroopan turvallisuudesta. Etyj-puheenjohtaja Puolan vuoropuhelualoitetta Euroopan turvallisuudesta pidettiin hyvänä.

Pakotteet nousivat keskustelussa esiin niin pelotteen muodossa kuin vastauksena Venäjän mahdolliseen eskalaatioon. EU on yhdessä Yhdysvaltojen kanssa saanut pakotevalmistelut loppuun. Pakotteiden voimaanasettamisella olisi maksimaalinen vaikutus Venäjään.

EU:n tuen Ukrainalle todettiin olevan vahvaa. Tästä osoituksena on neuvoston aikaisemmin aamulla tekemä yksimielinen päätös hyväksyä Ukrainan uusi kiireellinen makrotaloustukipaketti (1,2 miljardia euroa). Ukrainan makrotaloustukipaketin ensimmäinen erä (600 MEUR) pyritään maksamaan jo tulevina viikkoina ratifiointiprosessin jälkeen. EU tukee Ukrainaa myös 120 MEUR budjettituella. Jäsenmaat ovat myös päässeet yhteisymmärrykseen Ukrainan sotilaskoulutussektorin (PME) tukemisesta. PME-tukea voidaan laajentaa vaiheittain. EU jatkaa myös Ukrainan siviilisektorin tukea. EU on valmis tukemaan Ukrainaa kybersektorilla ja disinformaatioon vastaamisessa. EU-tukea Ukrainan kybersektorille on lisätty. EU koordinoi Ukrainan EU:n siviilisuojelumekanismin kautta toimittamaa avunpyyntöä.

EU:ta ja sen jäsenmaita kohtaan ilmaistiin kiitollisuutta tuesta ja solidaarisuudesta. Viimeaikaiset korkean tason vierailut nähtiin tärkeänä tuenosoituksena. EU:n ja Naton yhteinen linja asiassa on lähettänyt selvän viestin Venäjälle. Diplomaattiset toimet ovat toistaiseksi estäneet suuren sotilaallisen operaation alkamisen, mutta kriisi jatkuu. Kuultiin, ettei Ukraina suunnittele sotilaallisten toimien aloittamista Donbasissa. Mikäli Ukrainaan kohdistuisi sotilaallinen hyökkäys, se kuitenkin puolustaisi itseään. Ukrainan tavoitteena on diplomaattinen ratkaisu kriisiin. Venäjän voimankäytöllä uhkailu ja kohtuuttomat vaatimukset turvatakuista ovat mahdottomia hyväksyä. Ukrainalla itsellään ei ole tällä hetkellä turvatakuita. Budapestin sopimus vaikuttaa epäonnistuneen. Ukrainan omat turvallisuustarpeet

ja -intressit ovat korostuneet vuodesta 2014 alkaen. Paras tapa vastata asiaan on Ukrainan resilienssin vahvistaminen. EU:n tuki Ukrainan PME-sektorille on hyvä esimerkki asiasta.

Nostettiin esiin Saksan Münchenissä tekemä ehdotus narratiivin muutoksesta: kyse ei ole Ukrainan kriisistä, vaan Venäjän (luomasta) kriisistä. EU:n tuki asialle olisi tärkeää. Kuultiin Ukrainan EU-jäsenyystavoitteen pysyvän muuttumattomana. Ukraina ymmärtää, ettei jäsenyys voi tapahtua lähitulevaisuudessa, mutta nykyhetki olisi paras mahdollinen jäsenyysperspektiivin saamiseen EU:lta. Jäsenyysperspektiivin saaminen lähettäisi selkeän viestin Moskovaan siitä, ettei Ukrainaa voi kontrolloida Moskovasta käsin.

Kuultiin Ukrainan toiveista EU:n ja jäsenmaiden tuelle: puolustussektorin materiaalituki, EU-instrumenttien kautta Ukrainalle annettava taloudellinen tuki, EPF-tuki alueellisille asevoimille sekä laivastolle ja rannikkovartiostolle, kutsu EU:n puolustushuippukokoukseen, EU:n tuki Ukrainan resilienssin kasvattamiselle kybersektorilla ja disinformaatioon vastaamisessa, ennaltaehkäisevät pakotteet, lisätuki Ukrainan ja Valko-Venäjän väliselle rajalle, PEC Michelin ehdotuksen mukainen kansainvälisen Ukraina-avunantajakonferenssin järjestäminen, ulkoasiainneuvoston kokouksen järjestäminen Kiovassa.

Suomen puheenvuorossa korostettiin tukea Ukrainan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle. Diplomaattiset ratkaisut ovat tärkeitä ja Venäjän tulee liennyttää tilannetta. Minskin sopimusten toimeenpano on oleellista. EU:n yhtenäisyys ja transatlanttinen koordinaatio ovat avainasemassa. Konkreettinen osoitus asiasta oli EU:n yhteinen kirje ulkoministeri Lavroville. Suomi näkee Etyjin sopiva fooruminen keskusteluille Euroopan turvallisuudesta ja tukee puheenjohtajamaa Puolan aloitetta turvallisuusvuoropuhelusta. Erityistarkkailumissio SMM:n rooli nykytilanteessa on tärkeä. Suomalaiset monitoroijat ovat pysyneet kentällä. Myös kolmikantaryhmän kokoontumista tarvitaan välittömästi. Komission taloudellinen tuki Ukrainalle on hyvä asia. Myös Suomi on lisännyt kahdenvälistä tukea Ukrainalle. EU:n Yhdysvaltojen kanssa tekemät pakotevalmistelut ovat tärkeitä. Suomi pitää ajatusta ulkoasiainneuvoston järjestämisestä Kiovassa tervetulleena.

2. Euroopan turvallisuustilanne

Ukrainan tilanteeseen liittyen korostettiin yhtenäisyyttä alleviivaten vuoropuhelun ja pelotteen luomaa tasapainoa. Pidettiin tarpeellisena keskustella siitä, miten EU-reagoi erilaisiin eskalaatioskenaarioihin Ukrainassa. EU:n tulee olla valmis vastaamaan erilaisiin skenaarioihin, joilla Venäjä pyrkii heikentämään Ukrainaa. Sen sijaan ennaltaehkäiseviä pakotteita EU ei voi hyväksyä. Nostettiin esiin UAN-kokoontumisen järjestäminen Kiovassa. Pidettiin tärkeänä EU-edustustojen toimintaan Ukrainassa liittyvää EU-tason koordinaatiota. Todettiin EU:n yhtenäinen tuki diplomaattisen ratkaisun etsimiselle konfliktiin. Koska kriisi on Venäjän aiheuttama, Venäjän tulee myös ottaa askeleita liennytyksen suuntaan. EU tukee Ukrainan taloutta (ml. makrotaloudellinen tukipaketti) ja auttaa sitä kyberuhkiin ja disinformaatioon vastaamisessa. Kokouksen lopussa keskusteltiin myös Putinin ulostulosta koskien Donetskin ja Luhanskin separatistijohtajien vetoomusta tunnustaa alueet itsenäisiksi.

Huoli **Valko-Venäjän** tilanteesta kasvaa Venäjän sotilasjoukkojen jatkaessa läsnäoloa Valko-Venäjällä. Huolta aiheuttaa myös maan luopuminen neutraaliudestaan. Tuleva kansanäänestys Valko-Venäjän perustuslain muutoksista mahdollistaa Venäjän ydinaseiden sijoittamisen Valko-Venäjälle. Todettiin komission tekevän yhteistyötä Valko-Venäjän opposition kanssa Valko-Venäjän avunantajakonferenssin järjestämiseksi. Komissio yritti toimittaa opposition kanssa COVID-rokotteita Valko-Venäjälle, mutta Valko-Venäjän hallinto kieltäytyi avusta. Valko-Venäjään kohdistuvat EU-pakotteet nousivat esiin keskustelussa. EU:n pakotteita Valko-Venäjälle voidaan laajentaa kaikilla sektoreilla. Pidettiin tärkeänä myös parantaa Valko-Venäjään kohdistuvia sektoripakotteita.

Suomen puheenvuorossa korostettiin EU:n pakotevalmistelun kautta luotua pelotetta, minkä vuoksi pakotteista ei tule kommunikoida liikaa ulospäin. Pakotteiden tulee olla merkittävät. EU-koordinaatio edustustojen läsnäoloon liittyen on kannatettavaa. On samalla hyvä varautua tilanteeseen, jossa kaupalliset lennot Kiovaan keskeytyvät kokonaan. Etyjin tarkkailumissio SMM ja kolmikantaryhmä ovat tärkeitä. Valko-Venäjä ajautuu yhä lähemmäs Venäjää. Samalla olisi tärkeä pitää yllä minimitason vuoropuhelua Valko-Venäjän kanssa. Suomi on valmis katsomaan Valko-Venäjän sektoripakotteiden nykyisten aukkojen tilkkimistä.

3. Ilmastodiplomatia

Keskustelussa todettiin Glasgown ilmastokokouksesta saadun paljon lupauksia ja sitoumuksia, joiden toteuttamiseen tarvitaan paljon työtä. Katsottiin, että EU:n fokuksen tulee seuraavaksi olla valmistautumisessa COP27-kokoukseen, erityisesti ilmastorahoituksen osalta. Samoin sopeutumistoimia tulee lisätä. Seuraava COP-kokous tulee olemaan niin sanottu Afrikka-COP, jossa ilmastorahoituksen, sopeutumisen sekä ”*loss and damage*” –keskustelun oletetaan olevan vahvasti esillä, Afrikan maiden kärsiessä huomattavasti ilmastokriisin käytännön seurauksista.

Samalla tulee myös yhä keskustella mitigaatiotoimista alle kahden asteen lämpenemisessä pysymiseksi ja pyrkiä edelleen vaikuttamaan suuriin päästäjiin, mukaan lukien Kiina, jotta nämä tekisivät enemmän. Katsottiin, että EU:n tulee ilmastodiplomatiassaan keskittyä Afrikan maiden ja muiden kehittyvien maiden ja saarivaltioiden kanssa konkreettisiin toimiin sopeutumisen edistämiseksi, ja toisaalta pyrkiä vaikuttamaan suuriin päästäjiin päästöjen vähentämiseksi. Vasta kun nämä molemmat elementit on huomioitu, pystytään käymään tasapainoisempaa keskustelua vahingoista ja korvauksista (*loss and damage*).

Todettiin myös tarve työskennellä tiiviisti Egyptin ja AU:n sekä muiden afrikkalaisten kumppaneiden kanssa. Monella jäsenmaalla on tiiviitä suhteita ja yhteistyötä afrikkalaisten kumppaneiden kanssa, tai omaavat erityistä kokemusta tietyistä osa-alueista kuten merikuljetukset tai energiakysymykset, joita tulisi hyödyntää EU:n yhteisissä ilmastodiplomatiatoimissa.

Keskustelussa toivotettiin tervetulleeksi neuvoston päätelmät ilmastodiplomatiasta ja korostettiin Glasgown sitoumusten toimeenpanoa ja eri aloitteiden seurantaa. Esiin nousivat muun muassa ilmastotoimien kiireellisyys, ilmastonmuutoksen aiheuttama eksistentiaalinen kriisi, EU:n johtajuuden tarve globaaleissa ilmastotoimissa, vaikuttaminen nimenomaan suuriin päästäjämaihin, ilmastotoimien huomioiminen kaikessa EU:n politiikkatyössä ja toisaalta myös ilmastonmuutoksen geopoliittinen ulottuvuus, ilmaston ja turvallisuuden tiivis yhteys ja energiatransition aiheuttamat riippuvuussuhteet.

Keskustelussa myös korostettiin ilmastonmuutoksen aiheuttamia muutoksia turvallisuusympäristössä; myös Venäjän asenne selittyy osittain tällä. Venäjän ikijää sulaa nopeasti, mikä aiheuttaa massiivisia ongelmia öljy- ja kaasuinfrastruktuuriin, joka on rakennettu ikijään päälle. Myös laajat metsäpalot ovat aiheuttaneet suurta vahinkoa, samoin maatalouden sadonkorjuu ollut vaikeuksissa. Nämä yhdistettynä täydelliseen ilmastosopeutumistoimien puutteeseen ja Venäjän fossiilisten polttoaineiden kysynnän tulevaan vähenemiseen on osasyynä siihen paniikkiin, jota Venäjä tällä hetkellä kokee. Pidettiin hyvänä, että EU on pysynyt yhtenäisenä Venäjän aiheuttaman uhan edessä, mutta joskus tulevaisuudessa EU:nkin on pyrittävä tukemaan Venäjää siirtymään eteenpäin sen hyvin vaikeasta nykytilanteesta ilmastonmuutoksen vaikutusten osalta. Etelä-Afrikan kanssa sovittu yhteistyöprojekti oikeudenmukaisesta energiatransitiosta nähtiin mahdollisena hyvänä mallina muidenkin kumppanimaiden kanssa. Samalla malli antaisi mahdollisuuden tiivistää yhteistyötä muun muassa Yhdysvaltojen, Ison-Britannian ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa. Myös EU:n yksityissektori voisi hyötyä näissä projekteissa esiin tulevista investoinneista.

Lisäksi tuotiin esiin eri kokouksia ja konferensseja, muun muassa YK:n valtamerikonferenssi Lissabonissa kesäkuussa, Stockholm+50 –kokous (50 vuotta ensimmäisestä YK:n ilmastokokouksesta) kesäkuussa sekä Lahden ministerikokous sopeutumisrahoituksesta huhtikuussa. Keskusteltiin valmistautumisesta COP27-kokoukseen Egyptissä.

Suomen puheenvuorossa korostettiin sopeutumistoimia. Tarve näille kasvaa, joten tulee löytää tapoja kattaa rahoitusvajetta. Suomi järjestää huhtikuussa ministerikokouksen sopeutumisrahoituksesta, jossa mukana useita EU:n kehitysministereitä ja muita avaintoimijoita. Tarkoituksena on yhdessä vähiten kehittyneiden maiden ja pienen saarivaltioiden kanssa vahvistaa yhteisymmärrystä sopeutumisrahoituksen ja ilmastotoimien poliittisista ulottuvuuksista valmistauduttaessa COP27-kokoukseen. Suomi korosti myös valtionvarainministereiden ilmastokoalition työtä tärkeänä foorumina, jossa ilmastokysymyksiä valtavirtaistetaan osaksi talouspolitiikkaa. Koalitio toimii hyvänä esimerkkinä muillekin sektoreille, kuten kuljetusalalle. Lisäksi työtä tulee lisätä metaanin ja muun muassa mustan hiilen osalta, joka on erityisen vahingollista Arktisille alueille. *Global Methane Pledge* –aloitetta tulee edistää välittömästi, mukaan lukien aloitteen uskottava seuranta.

4. Bosnia ja Hertsegovina

Todettiin, että EU on pyrkinyt diplomatian keinoin estämään Serbitasavallan (RS) valtiosta irtautumiseen tähtäävät toimet sekä edistämään vaali- ja perustuslakiuudistusta. Milorad Dodik ei ole suostunut perääntymään, vaan totesi kirjeessään 18.2., ettei korkeasta oikeusneuvostosta irtaantuminen ole perustuslain vastaista.

Pidettiin tärkeänä pitää Bosnia-Hertsegovina (BiH) EU-integraation tiellä. Kriisi tulee ratkaista ensisijaisesti poliittisesti, maan johtajien tulee kantaa vastuunsa, EU:n tulee osoittaa yhtenäisyyttä ja tukea Bosnia-Hertsegovinan EU-lähentymistä. Rajoittavien toimien mahdollisuus tulee tehdä selväksi, mutta ne ovat viimeinen keino. Maan turvallisuustilanne on toistaiseksi vakaa, mutta operaatio EUFOR Althealle tulee osoittaa tukea.

Perustuslaki- ja vaaliuudistuksesta keskustellaan Yhdysvaltojen kanssa. Kaikkien osapuolten huolenaiheet tulee ottaa huomioon, jotta kahden kolmasosan parlamenttienemmistö voidaan varmistaa. Daytonin rauhansopimukseen perustuva perustuslaillinen järjestelmä tulee päivittää vastaamaan EU-integraatiota. Daytonin sopimuksen muuttaminen ei ole realistista, eikä sitä yritetä, mutta tasapainoinen lopputulos on saavutettavissa. Pääkansanryhmiltä ei olla viemässä oikeuksia tai lakkauttamassa konseptia, mutta kaikkien kansalaisten oikeudet tulee turvata sen puitteissa. Osapuolia tulee kehottaa neuvotteluihin ja kompromisseihin.

Huomioitiin, että Bosnia-Hertsegovinaa neuvottaessa tulee pitää mielessä maan monimutkainen tilanne ja tausta sekä sijainti EU:n naapurissa ja alueen turvallisuuteen liittyvät herkkyydet. Bosnia-Hertsegovinan lisääntyvä poliittinen jakautuminen on ollut olemassa maan perustamisesta saakka. Uutta on se, että jakolinjoja on syntynyt paitsi federaation ja RS:n välille, mutta myös federaation sisälle bosniakkien ja kroaattien välille, missä koheesio oli aiemmin vahvinta. Sen heikentyminen heikentää koko maata, mikä on jo nähty: federaatiolla ei ole ollut kahteen vuoteen hallitusta eikä budjettia. Valtion tasolla on ongelmia presidenttineuvoston jäsenten valinnassa. Lisääntyvät jännitteet RS:ssa ovat oire vallitsevasta tilanteesta, eivät sen keskeinen syy, ja ne tulee myös ratkaista oireena.

Katsottiin, että vaali- ja perustuslakiuudistuksella voidaan luoda ja vahvistaa koheesiota. Ratkaisun tulee perustua sille, että maassa on kolme pääkansanryhmää, jotka ansaitsevat tasa-arvoisen edustautumisen. Siksi tarvitaan sellainen järjestely, joka on kaikkien kolmen hyväksyttävissä. Tarvitaan takuut siitä, että liittovaltion valinta- ja vaaliprosesseissa ehdokkaiden omat kansanryhmät äänestävät. Ongelmana on, että Daytonissa luotuja hätäjarruja on käytetty myös liittovaltion instituutioiden toiminnan blokkaamiseksi. Tulee tarkastella, miten varmistaa instituutioiden toiminta,

vaikka hätäjarruja käytettäisiinkin. Ensin tulee kuitenkin ratkaista presidenttineuvoston kroaattijäsenen valintaprosessi; muuten muita ongelmia ei voi edes käsitellä.

RS:n osalta tulee edelleen tehdä selväksi, että ilman valtioninstituutioiden toimintaa valtio ei toimi, eikä Bosnia-Hertsegovinan EU-tie ole realismia. Ratkaisua ei ole ilman instituutioihin paluuta, vaan maa hajoaa. Maalle ei voi tarjota tukea, eikä EU-agenda voi edetä, mikä ei olisi kansalaisten etu. Esimerkiksi Euroopan investointipankin hyödyntäminen on vaikeaa puoliksi tai kokonaan toimimattoman järjestelmän kanssa. Jos instituutiot eivät toimi, ei voida jatkaa normaalia kanssakäymistä, ja Bosnia-Hertsegovina jää jälkeen muusta alueesta kilpailukyvyssä ja kehityksessä. Tehtäessä päätöksiä RS:aan kohdistuvista toimista, tulee muistaa, että päätökset koskevat koko maata. Vaikka jotkut hankkeet ovat RS:n alueella, niiden vaikutus ulottuu laajemmalle. Esimerkiksi moottori- ja rautatiehankkeen jäädytys estää BiH:n yhteydet Eurooppaan. Tulee ottaa huomioon kontraproduktiiviset vaikutukset ja olla selektiivinen ja varovainen.

Keskustelussa käsiteltiin myös taloudellisia toimia. Rahoituksen strategisen pidättämisen todettiin vaikuttavan jo nyt emotionaalisesti ja poliittisesti. Korostettiin, että toimien kielteisiä vaikutuksia kansalaisiin tulee pyrkiä välttämään. Tuen ehdollistaminen tulee tehdä fiksusti; kollektiivisen syyllisyyden käsitettä tulee välttää.

Myös viestinnän merkitys nostettiin esille, erityisesti toive viestien selkeydestä ja yhtenäisyydestä. Todettiin, että kaikki toimet on selitettävä tarkasti kansalaisille ja peräänkuulutettiin kohdennettuja strategisia viestintätoimia. Yhteistyötä ja toiminnan koordinaatiota keskeisten toimijoiden, kuten Yhdysvaltojen kanssa, korostettiin.

Suomen puheenvuorossa todettiin Bosnia-Hertsegovinaa koskevan keskustelun tärkeys. Jos Dodik jatkaa valtiosta irtaantumista, kyseessä on riski Bosnia-Hertsegovinalle ja koko alueelle. Tuki keskustelupaperissa linjatulle asteittaiselle lähestymistavalle. Poliittinen fasilitaatio, diplomatia ja EU:n ja Yhdysvaltojen välinen yhteistyö ovat tärkeitä. Taloudellisen tuen ehdollistamista tulee harkita ja rajoittavien toimien seuraukset tulee arvioida. Vaikka ne olisivat välttämättömiä, niiden käytöllä on riskejä. Kohdentaminen on tärkeää; pakotteet eivät saa haitata kansalaisia. Julkisen viestinnän on oltava keskeinen osa toimia. Erityisesti nuorten, ajatuspajojen ja kansalaisyhteiskunnan rooli on tärkeä.

5. Ajankohtaiset aiheet

Todettiin, että tilanne **Malissa** on pahentunut ja toimintaympäristö on muuttunut: muuttoliike, ihmiskauppa ja jihadismi on lisääntynyt huomattavalla tavalla. Operaatiot eivät enää pysty toimimaan maassa samalla tavalla. Katsottiin, että väliaikaishallinnolta tarvitaan nyt uskottava vastaus sekä riittäviä takuita siitä, että sitoumuksista pidetään kiinni. Maahan ei nykytilanteessa voida jäädä hinnalla millä hyvänsä, mutta vetäytyminen jättäisi tyhjiön muiden toimijoiden täytettäväksi. Todettiin, että tällä hetkellä on vaikeaa tehdä operaatioita koskevia päätöksiä, mutta tilannetta voidaan analysoida yksityiskohtaisemmin. Selvää on, että Sahelin turvallisuustilanne heijastuu suoraan Eurooppaan. Todettiin, että yhteistyötä Malin naapurimaiden kanssa on vahvistettava. Ilmaistiin erityisesti huoli Keski-Afrikan Tasavallasta, jossa Venäjä on ottanut haltuunsa melkein koko valtion. Demokratiaa pitää myös tukea Burkina Fasossa ja Tsadissa. Lisäksi Länsi-Afrikan talousyhteisön (ECOWAS) toimintaa on tuettava.

Todettiin, että **Iranin** ydinsulkusopimuksen (JCPOA) kahdeksas neuvottelukierros jatkuu.

Suomen edustajat

Ulkoministeri Pekka Haavisto ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat	Bosnia-Hertsegovina, Mali, turvallisuuspolitiikka, UAN Ulkoasiainneuvosto, Ukraina, Valko-Venäjä, Venäjä, YUTP, ilmastonmuutos
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TULLI, VM, VNK, VTV, YM